

Complexnummer: 517304

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Abdij Marienkroon

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

517305, 517306, 525774, 525783

Woonplaats

Nieuwkuijk

Gemeente

Heusden

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Abdijlaan 6, 5253 VP Nieuwkuijk

Complexomschrijving

Inleiding.

KLOOSTERcomplex, Mariënkroon met vier te beschermen onderdelen.

Mariënkroon is een abdij van de Cisterciënzerorde. In 1904 betrok een groep monniken kasteel Onsenoort te Nieuwkuijk. De monniken waren afkomstig uit Frankrijk en daar gevlucht uit protest tegen de wet van Combes. Deze wet wilde alle religieuze ordes onder staatstoezicht stellen.

Het kasteel werd in 1934 bijna geheel afgebroken ten gunste van een nieuw te bouwen klooster. Dit klooster kreeg toen de naam Mariënkroon. De veertiende-eeuwse toren en enkele bijgebouwen van het kasteel, gedeeltelijk uit XIX en uit circa 1910 zijn blijven staan. De toren is reeds rijksmonument (onder nummer 37878 van het register) en werd rond 1995 gerestaureerd. In de jaren zestig is het klooster uitgebreid. Deze vleugel, tussen hoofdmassa en noordelijk bijgebouw, wordt niet beschermd.

Omschrijving.

Het complex ligt op een rechthoekig terrein in het buitengebied van de gemeente Vlijmen, tussen de verschillende kernen van Haarsteeg, Nieuwkuijk en Vlijmen in. De abdijlaan is een doodlopende straat die op het kloosterterrein uitkomt. Het klooster heeft vier te beschermen onderdelen. Men betreedt het klooster-terrein door een poortgebouw uit 1934 (I). Daarachter ligt het hoofdgebouw dat uit een aantal onderdelen, gebouwd in verschillende periodes,

bestaat (II). Twee haaks op de hoofdmassa staande gebouwen waren de dienstgebouwen, 'bouwhuizen' van het kasteel. Het meest zuidelijke gebouw is vrijstaand bijgebouw, hierin is de drukkerij van het klooster gehuisvest (III). Het noordelijk gebouw is door nieuwbouw met de hoofdmassa verbonden (zie beschrijving II). In een landschappelijk aangelegd park ligt een bruggetje (IV) over het water, schuin achter het klooster.

Waardering.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. Het complex is van architectuurhistorisch belang voor de geschiedenis van de architectuur, wegens het materiaalgebruik en ornamentiek.

Monumentnummer*: 517305

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16008/43

Complexnummer 517304 *Complexnaam* Abdij Marienkroon

*Woonplaats** Nieuwkuijk *Gemeente** Heusden *Provincie** Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Abdijlaan	6		5253 VP	Nieuwkuijk		
Abdijlaan	12		5253 VP	Nieuwkuijk		
Abdijlaan	6	A	5253 VP	Nieuwkuijk		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Vlijmen	N			4563
Vlijmen	N			4566

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Het meest in het oog springende gedeelte van het hoofdgebouw van het KLOOSTER stamt uit 1934 en is gebouwd in een Traditionalistische stijl met elementen van het Expressionisme. Deze vleugel is noord-zuid gericht. Erachter, ten oosten van het gedeelte uit 1934, staat een bouwmassa met kapel uit 1910. De middeleeuwse toren ligt daar weer achter en werd in 1910 verhoogd. Tegen de noordgevel van de hoofdmassa staat een portaal en aansluitend een vleugel uit de jaren zestig van de 20ste eeuw. Deze vleugel verbindt het kloostergebouw met het noordelijk bijgebouw uit 1910. Inwendig vormen deze onderdelen één geheel. Het zuidelijk bijgebouw staat los en wordt afzonderlijk beschreven.

Omschrijving.

Drielaags bakstenen gebouw op een samengestelde plattegrond onder een samengesteld schilddak, het dak is gedekt met verbeterde Hollandse pannen. De hoofdmassa heeft een rechthoekige plattegrond. Helemaal rondom is een hoge kunststenen plint aangebracht. Op de hoeken van het schilddak staan schoorstenen bekroond door spitsen. Het dak heeft een groot betonnen overstek. Aan de onderzijde daarvan zijn achthoekige verdiept liggende vlakken gemaakt. Onder dit overstek, op de hoeken van de voorgevel zijn natuurstenen reliëfs aangebracht, zij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

stellen bijbelse figuren voor. Op de begane grond, tegen de voorgevel, heeft het klooster een éénlaagse uitbouw onder plat dak. Hierin zijn spitsboogramen met natuurstenen tracteringen en gevuld met gebrandschilderd glas-in-lood aangebracht. Boven de deur een spitsboog-vormig bovenlicht met natuurstenen lijsten. Op de eerste verdieping bevinden zich rechthoekige ramen, de tweede verdieping heeft kleinere liggende ramen. Links van deze hoofdmassa een vleugel onder zadeldak met eindschild. Het oorspronkelijke plan, om zowel links als rechts van de hoofdmassa een dergelijke vleugel te bouwen is nooit uitgevoerd. In de zijgevels en achtergevel van de bouwmassa uit 1934 zijn dezelfde ramen als in de voorgevel aangebracht. Het gedeelte uit 1910 bestaat uit een kapel onder plat dak, achter de hoofdmassa, en een gedeelte met diverse voorzieningen. De kapel werd ontworpen door architect J. Dony. De rechterzijgevel heeft gebrandschilderde glas-in-loodramen, gedeeltelijk met figuratieve, religieuze voorstellingen. De linkerzijgevel is die van de kapel. Hierin zijn rondboogramen met glas-in-lood geplaatst. In het interieur is de oorspronkelijke indeling grotendeels bewaard gebleven. De gang aan de voorzijde heeft kruisribgewelven met natuurstenen ribben en sluitstenen. Haaks daarop loopt een gang naar achter, tot aan de toren. Links daarvan ligt de kapel. In de kapel een tongewelf op zuilen met decoratieve kapitelen. Het gewelf heeft een cassettenplafond, voorzien van stucornamenten. In het koor houten koorbanken met houtsnijwerk.

Links is het oude DIENSTGEBOUW van het kasteel door de nieuwbouw uit 1960 met het kloostergebouw verbonden. Het bakstenen gebouw heeft een gepleisterde plint en bestaat uit twee delen: een tweelaags deel onder zadeldak en daartegenaan een éénlaagse blokvormige uitbouw onder schilddak. De daken zijn gedekt met Oud Hollandse pannen. De voorgevel van het tweelaagse gedeelte heeft een groot aantal T-ramen met in de bovenlichten een kleine roedenverdeling. De vernieuwde deuren hebben dezelfde bovenlichten als de ramen. Boven deuren en ramen zijn segmentbogen aangebracht. Het éénlaagse gedeelte is drie traveeën breed en heeft in het midden een deur met bovenlicht, geflankeerd door hoge rechthoekige ramen. Ramen en deur zijn terugliggend in de gevel geplaatst.

De toren is een drielaags gebouw, uitgevoerd in handgevormde steen. De bovenste laag is in 1910 toegevoegd en is gebouwd met machinale baksteen. Bij deze verhoging is ook de kap vernieuwd, de oude vormgeving is daarbij gehandhaafd. Het dak is gedekt met leien, op de nok zijn op de hoeken smeedijzeren kruisen gezet. In het dakvlak zijn kleine dakkapelletjes aangebracht. De ramen in het oude gedeelte zijn groot en hebben natuurstenen kozijnen met daarin glas-in-loodramen. De bovenste verdieping is voorzien van rondboogramen met een roedenverdeling.

De toren is onderkelderd. De kelder heeft bakstenen tongewelven. De ramen liggen, vanwege de dikke muren in nissen. Bij de restauratie is een restant van een oude muurschildering te voorschijn gekomen. In de houten kap zijn verticale ijzeren trekstangen aangebracht. De verdiepingen zijn alle opnieuw ingericht.

Waardering.

Het klooster is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarde wegens het belang van het pand voor de geschiedenis van de architectuur, wegens materiaalgebruik en ornamentiek.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Religieuze gebouwen	Klooster, kloosteronderd	Klooster
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Poortgebouw

Monumentnummer*: 517306

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16008/43

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
517304	Abdij Marienkroon

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nieuwkuijk	Heusden	Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Abdijlaan	14		5253 VP	Nieuwkuijk		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Vlijmen	N			4565

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

Eénlaags DIENSTGEBOUW, van het kasteel. In 1910 opgehoogd met een verdieping. Als drukkerij nog steeds in gebruik.

Het gebouw ligt tegenover het dienstgebouw dat thans aan het klooster is vastgebouwd.

Omschrijving.

Het bakstenen gebouw heeft een gepleisterde plint en bestaat uit twee delen. Een tweelaagse bouwmassa op een rechthoekige plattegrond onder een zadeldak. Tegen de westkant staat een éénlaags blokvormige aanbouw onder schilddak. De daken zijn gedekt met Oud Hollandse pannen. Op de begane grond van het tweelaagse deel zijn de oorspronkelijke ramen en deur vervangen. Op de verdieping bevinden zich T-ramen met in de bovenlichten een kleine roedenverdeling. Boven deze ramen zijn segmentbogen aangebracht. In het éénlaagse deel zijn enkele smalle hoge ramen aanwezig. Waardering Het dienstgebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling. Het heeft ensemblewaarde als essentieel deel van een groter geheel.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Woningen en woningbouwcomplexen	Dienstwoning(K)	Dienstwoning(K4)
Weg- en waterbouwkundige werken	Brug(C)	Doorlaatbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525774

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16008/43

Complexnummer

517304

Complexnaam

Abdij Marienkroon

*Woonplaats**

Nieuwkuijk

*Gemeente**

Heusden

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Abdijlaan

*Nr**

6

*Toev.**

*Postcode**

5253 VP

*Woonplaats**

Nieuwkuijk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Vlijmen

*Sectie**

N

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4564

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

POORTGEBOUW, gebouwd in 1934 in Traditionalistische stijl. Het gebouw ligt aan het einde van de Abdijlaan en markeert de toegang tot het kloostercomplex. In het verlengde van de poort staat het hoofdgebouw van het klooster.

Omschrijving.

Bakstenen gebouw met een gepleisterde plint. Het is een tweelaags blokvormige bouwmassa onder een zadeldak met aan beide zijden een nlaags aanbouw onder lessenaarsdak. De daken zijn gedekt met verbeterde Hollandse pannen. In het midden is een brede doorgang gemaakt met aan beide zijden in de gevel een rondboog, af te sluiten met rechthoekige houten poorten. Aan de voorzijde heeft de doorgang een natuurstenen omlijsting. Daarboven is in metalen letters de naam van het klooster "MARIENKROON" weergegeven. In een nis in de topgevel is een beeld geplaatst. De topgevel is afgewerkt met een boogfries. Aan weerszijden van de doorgang is een klein rond raampje aangebracht. De achtergevel van het poortgebouw, aan de kloosterkant, is soberder uitgevoerd. In de topgevel bevinden zich drie vierruitsramen. In de éénlaagse gedeeltes zijn rechthoekige poorten aangebracht.

Waardering.

Het gebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een typologische ontwikkeling. Het heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch van nationaal belang is.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Monumentnummer*: 525783

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 16008/43

Complexnummer

517304

Complexnaam

Abdij Marienkroon

*Woonplaats**

Nieuwkuijk

*Gemeente**

Heusden

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Abdijlaan

*Nr**

6

*Toev.**

*Postcode**

5253 VP

*Woonplaats**

Nieuwkuijk

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Vlijmen

*Sectie**

N

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4561

*Rijksmonumentomschrijving***

Gietijzeren BOOGBRUG uit circa 1910.

Omschrijving.

Licht gebogen brugdek op bakstenen muren in de taluds. Onder het brugdek een ijzeren versteviging met constructieve en decoratieve elementen. De balustrade bestaat uit een ijzeren hek met smeedijzeren bogen op gietijzeren elementen met florale motieven.

Waardering.

De brug is van algemeen belang. Zij heeft cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een typologische ontwikkeling. Hij is van architectuurhistorisch belang wegens materiaalgebruik en ornamentiek. Het is een zeldzaam voorbeeld van deze vorm.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie